



PLATFORM VOOR BURGERPARTICIPATIE OVER

# Intergenerationele rechtvaardigheid



Eindverslag raadpleging — November 2025

*Analyse uitgevoerd en verslag opgesteld door Make.org.*

*Implementatie en moderatie van het platform door Open Source Politics.*



## **INHOUDSOPGAVE**

Samenvatting.....	blz. 3
1. Inleiding.....	blz. 5
2. Methode.....	blz. 6
3. Overzicht.....	blz. 8
4. Meest gesteunde bijdragen.....	blz. 9
5. Diepgaande analyse.....	blz. 13
Sociale cohesie en inclusie.....	blz. 13
Democratie en bestuur.....	blz. 16
Ecologische en sociaal-economische duurzaamheid.....	blz. 18
Zorg- en onderwijsstelsels.....	blz. 23
6. Conclusie.....	blz. 25

## SAMENVATTING

Als input voor het ontwerp van een strategie voor intergenerationele rechtvaardigheid heeft de Europese Commissie van **februari tot november 2025** op het **platform voor burgerparticipatie** een meertalige onlineraadpleging over **intergenerationele rechtvaardigheid** gehouden. Het proces bestond uit vier fasen: in de *verkennende fase* (februari-april) werden de onderliggende oorzaken van kwesties in verband met intergenerationele rechtvaardigheid vastgesteld, waarna de *visievorming* (juni-juli) en de *ontwikkeling van ideeën voor de strategie* (augustus-oktober) volgden, afgesloten met de *cocreatie van de strategie voor intergenerationele rechtvaardigheid* (oktober-november).

In alle vier de fasen heeft het platform voor burgerparticipatie diverse bijdragen uit de hele EU verzameld, waarbij de standpunten van de burgers over de belangrijkste uitdagingen voor intergenerationele rechtvaardigheid in kaart zijn gebracht, alsook hun concrete en innovatieve ideeën om de communicatie tussen generaties te verbeteren en ervoor te zorgen dat bij de besluitvorming in de EU consequent rekening wordt gehouden met de belangen van zowel de huidige als toekomstige generaties.

In dit verslag wordt een samenvatting gegeven van de onlinediscussie tussen februari en november 2025 over vier brede dimensies en tien specifieke onderwerpen die betrekking hebben op de belangrijkste uitdagingen voor intergenerationele rechtvaardigheid.

Tijdens deze raadpleging benadrukten de deelnemers de dringende noodzaak om de **solidariteit tussen de generaties** te bevorderen door inclusieve ruimten voor dialoog te creëren en discriminatie, met name leeftijdsdiscriminatie, te bestrijden. Zij riepen op tot **toekomstgericht en inclusief bestuur** waarmee langetermijndenken in de beleidsvorming wordt geïntegreerd en dat ervoor zorgt dat bij de beslissingen van vandaag rekening wordt gehouden met de belangen van jongere en toekomstige generaties. De deelnemers benadrukten het belang van dringende **klimaatactie** en een transitie naar **duurzame economische modellen** waarmee prioriteit wordt gegeven aan welzijn op lange termijn en tegelijkertijd de werkgelegenheid voor jongeren wordt verbeterd. Zij benadrukten de noodzaak van universele toegang tot **hoogwaardige openbare diensten** gedurende het gehele leven, en pleitten voor sterkere zorgstelsels, meer erkenning van gezinnen en gemeenschappen als ondersteunende netwerken, en onderwijservormingen die een leven lang leren bevorderen.

In het algemeen koppelden zij deze beleidsterreinen consequent aan bredere maatschappelijke doelen, waarbij zij benadrukten dat sociale cohesie,

ecologische en sociaal-economische duurzaamheid, langetermijngovernance en billijke openbare diensten tegelijk versterkt moeten worden om een eerlijker en samenhangender Europa tot stand te brengen dat alle generaties ondersteunt.

# 1. INLEIDING

Om de ontwikkeling van de **EU-strategie voor intergenerationele rechtvaardigheid** te ondersteunen, heeft de Europese Commissie een meertalige onlineraadpleging gelanceerd op het platform voor burgerparticipatie. Dit participatieproces liep van **februari tot en met november 2025**, naast het Europees burgerpanel over intergenerationele rechtvaardigheid, en stelde burgers in staat hun standpunten en ideeën te delen en zo de solidariteit tussen de generaties te versterken en de belangen en het welzijn van zowel de huidige als toekomstige generaties te beschermen.

De raadpleging bestond uit vier fasen — verkenning, visievorming, ontwikkeling van ideeën voor de strategie en cocreatie van de strategie voor intergenerationele rechtvaardigheid — die als leidraad dienden voor het proces van het begrijpen van uitdagingen tot het vaststellen van concrete acties. In deze fasen verzamelde het raadplegingsplatform in totaal **179 bijdragen van burgers**, vergezeld van **132 opmerkingen** en **323 steunbetuigingen**.

Dit verslag bevat een analyse van alle bijdragen die tijdens dit participatieproces zijn verzameld, ingedeeld volgens de vier belangrijkste **dimensies** die zijn vastgesteld via de thematische clustering van de meest besproken **onderwerpen**. Deze dimensies zijn de volgende: 1) sociale cohesie en inclusie, 2) democratie en bestuur, 3) ecologische en sociaal-economische duurzaamheid, en 4) zorg- en onderwijsstelsels.

Deze dimensies weerspiegelen elk de drie **belangrijkste uitdagingen** voor intergenerationele rechtvaardigheid die door de deelnemers zijn vastgesteld: **kortetermijndenken** (kortetermijnprioriteiten voor beleid en economie worden gezien als bedreiging voor intergenerationele rechtvaardigheid), **uitsluiting en ongelijkheid** (volgens de deelnemers verhinderen discriminatie en ongelijke toegang met name jongeren en ouderen om volledig deel te nemen aan de samenleving) en **onvoldoende solidariteit tussen de generaties** (de deelnemers leggen uit dat zwakke banden en beperkte steun tussen de generaties de sociale cohesie verzwakken).

Eerst wordt in dit verslag de **methode** geschetst, gevolgd door een **algemeen overzicht** van de participatietrends en de resultaten. Vervolgens wordt een gedetailleerde **analyse van elke dimensie** gegeven waarbij elk **burgeronderwerp** wordt besproken en de bijbehorende argumenten worden ondersteund met illustratieve citaten van het platform voor burgerparticipatie. In het laatste hoofdstuk worden de resultaten van de raadpleging samengevat en kort besproken.

## 2. METHODE

Om de inhoud van het platform voor burgerparticipatie over intergenerationele rechtvaardigheid te analyseren<sup>1</sup>, werd een driestappenmethode toegepast. Deze benadering zorgt er niet alleen voor dat de bijdragen van de burgers op juiste wijze worden geïnterpreteerd, maar ook dat ideeën op zinvolle wijze worden geclusterd en samengebracht, waarbij een evenwicht wordt gevonden tussen thematische samenhang en analytische diepgang.

**STAP 1. KWALITATIEVE ANALYSE van de bijdragen en opmerkingen:** de primaire dimensies van het debat werden geïdentificeerd. Daartoe heeft het analyseteam een op thema's gebaseerde, inductieve benadering gevolgd, waarbij aan elke bijdrage thematische labels werden toegekend. Hierdoor konden de belangrijke onderwerpen die burgers naar voren hadden gebracht, in kaart worden gebracht en worden geprioriteerd.

**STAP 2. ANALYSE VAN BIJDAGEN binnen de dimensies:** een handmatig uitgevoerde kwalitatieve analyse. De bijdragen werden thematisch gegroepeerd in wat "burgeronderwerpen" worden genoemd, op basis van de frequentie en relevantie van thema's binnen elke dimensie.

**STAP 3. OPMERKINGEN EN STEUNBETUIGINGEN worden in aanmerking genomen:** er werd een aanvullende analyse gemaakt van de bijdragen en opmerkingen wanneer zij gepast werden geacht, met extra aandacht voor bijdragen die bijzonder relevant waren om het onderwerp te illustreren en de perspectieven van burgers onder de aandacht te brengen.

---

<sup>1</sup> Alle bijdragen zijn online beschikbaar als onderdeel van de open databestanden van het platform, die door alle geïnteresseerden voor verdere analyse kunnen worden gedownload.

## VERKLARENDE WOORDENLIJST

**Deelnemer.** Een burger die ten minste één actie op het platform heeft ondernomen: bijdragen, opmerkingen of steunbetuigingen.

**Bijdrage.** Een op zichzelf staand idee dat door een deelnemer op het platform wordt gedeeld.

**Opmerking.** De schriftelijke reacties van de deelnemers op een eerste bijdrage. Opmerkingen brengen een debat op gang, op basis van het oorspronkelijke onderwerp, en stellen deelnemers in staat om met elkaar te communiceren.

**Steunbetuiging.** De stem van een deelnemer die een specifieke bijdrage wil steunen. Sommige bijdragen worden niet gesteund.

**Dimensie.** Een dimensie is een kop waaronder de achterliggende gedachten van een groot aantal bijdragen zijn samengevoegd.

**Burgeronderwerp.** Dit is een subcategorie van een dimensie, samengesteld uit verschillende bijdragen.

## 3. OVERZICHT

### AANTALLEN

Totale deelname, van 25 februari 2025 tot en met 30 november 2025.

- **354 041** opgevraagde pagina's (voor het hele participatieplatform)
- **215 000** bezoekers (voor het hele participatieplatform)
- **179** bijdragen
- **132** opmerkingen
- **323** steunbetuigingen

### ALLE DIMENSIES EN BURGERONDERWERPEN IN ÉÉN OOGOPSLAG

De onderstaande tabel biedt een overzicht van alle in kaart gebrachte **dimensies** en **burgeronderwerpen**. Hoofdstuk 5. (*Diepgaande analyse*) bevat een gedetailleerde analyse van alle onderwerpen. De tabel toont ook het totale aantal bijdragen ( $\Sigma$ ) die onder elke dimensie vallen.\*

\* In veel bijdragen op het platform voor burgerparticipatie wordt een breed scala aan onderwerpen besproken, die mogelijk betrekking hebben op verschillende dimensies. Daarom kan het totale aantal bijdragen in de onderstaande tabel groter zijn dan het werkelijke totaal.

DIMENSIES	$\Sigma$	BURGERONDERWERPEN
<b>1. SOCIALE COHESIE EN INCLUSIE</b>	75	1.1 Solidariteit tussen de generaties bevorderen en ruimten voor intergenerationele dialoog creëren
		1.2 Discriminatie bestrijden en gelijkheid bevorderen
<b>2. DEMOCRATIE EN BESTUUR</b>	59	2.1 Inclusieve participatie voor intergenerationele vertegenwoordiging uitbreiden
		2.2 Langetermijn- en intergenerationeel denken centraal stellen in beleidsvormingsprocessen
<b>3. ECOLOGISCHE EN SOCIAAL-ECONOMISCHE DUURZAAMHEID</b>	51	3.1 Klimaatverandering bestrijden als een intergenerationele verantwoordelijkheid
		3.2 Toekomstgerichte investeringen bevorderen
		3.3 De arbeidsvoorwaarden van jongeren verbeteren
		3.4 Zorgen voor fatsoenlijke levensomstandigheden voor iedereen
	37	4.1 Zorgstelsels voor alle leeftijden versterken

<b>4. ZORG- EN ONDERWIJSSTELSELS</b>	4.2 Eerlijke toegang tot kwaliteitsonderwijs uitbreiden
--------------------------------------	---

## 4. MEEST GESTEUNDE BIJDAGEN

Afwijzing van aansprakelijkheid: delen van de citaten in dit deel zijn **vetgedrukt** voor meer duidelijkheid en nadruk.

Maciej — 26 steunbetuigingen

**Titel: Het EU-actieplan ter bestrijding van leeftijdsdiscriminatie zal jongeren en ouderen in staat stellen zich te ontplooiën**

Dimensie: **SOCIALE COHESIE EN INCLUSIE**

“Om een “unie van gelijkheid” tot stand te brengen, moeten we **iets doen aan leeftijdsdiscriminatie en aan de structurele belemmeringen** die een blokkade opwerpen voor de gelijkheid van mensen van alle leeftijden gedurende hun hele leven. Het bestrijden van **discriminerende narratieven en praktijken**, zoals leeftijdsdiscriminatie, en het herzien van het sociaal-economische beleid op basis van intergenerationele solidariteit en rechtvaardigheid is van vitaal belang om een ontworpen en versnipperde samenleving en economie aan te pakken. Age Platform Europe roept ertoe op **leeftijdsgelijkheid in alle Europese beleidsmaatregelen en initiatieven te integreren** om ervoor te zorgen dat aan de behoeften en aspiraties van een vergrijzende samenleving wordt voldaan: <https://www.age-platform.eu/areas-of-work/age-equality/>. Er moet worden gezorgd voor rechtvaardigheid, inclusie en cohesie gedurende het leven en op alle terreinen, op het gebied van onderwijs, werkgelegenheid, gezondheid en zorg, een toereikend inkomen, burger- en politieke participatie enz. De vergrijzing is een kans, zelfs nog meer in tijden van meerdere crises; we kunnen alleen veerkracht en welvaart opbouwen in een samenleving waarin mensen van alle leeftijden zich ontwikkelen en waarin onze verschillen wederzijds worden gevoed door respect en solidariteit. Om leeftijdsgelijkheid te bereiken, hebben we een **EU-actieplan ter bestrijding van leeftijdsdiscriminatie** nodig. Het plan moet integraal deel uitmaken van de EU-strategie voor intergenerationele rechtvaardigheid, op basis van mensenrechten, intersectionaliteit, gelijkheid en solidariteit binnen en tussen generaties. Het moet zorgen voor samenhang tussen de toezeggingen van de EU en de lidstaten inzake gelijke rechten voor alle leeftijden, en tegelijkertijd bijdragen tot duurzame groei, concurrentievermogen en cohesie.”

Nena — 10 steunbetuigingen

**Titel: Het EU-actieplan ter bestrijding van leeftijdsdiscriminatie zal de intergenerationele rechtvaardigheid versterken**

Dimensie: **SOCIALE COHESIE EN INCLUSIE**

“Het bevorderen van **gelijkheid op alle leeftijden** is van essentieel belang om intergenerationele rechtvaardigheid te bereiken. Leeftijdscriminatie is de enige discriminatiegrond die onder de EU-Verdragen valt die tot dusver over het hoofd is gezien in het beleidslandschap van de EU. De strategie voor intergenerationele rechtvaardigheid moet een specifiek **actieplan ter bestrijding van leeftijdscriminatie** omvatten, dat als routekaart zou dienen om ongelijkheden gedurende de gehele levenscyclus weg te nemen en gelijkheid voor jongeren en ouderen te bevorderen. Het zou leeftijdsgebonden narratieven vervangen door een op mensenrechten gebaseerde aanpak, wat zou bijdragen tot betere handhaving van de bestaande antidiscriminatiewetgeving en betere gegevensverzameling, uitgesplitst naar leeftijd en andere kenmerken. Dit actieplan zal hand in hand gaan met de bestaande actieplannen/strategieën van de EU voor gelijkheid op het gebied van gender, handicap, lhbt'ers, Roma en ras, waardoor de intersectionele ambitie van de EU wordt verrijkt. Deze strategie zal erop gericht zijn **een einde te maken aan leeftijdsgebonden praktijken** die van invloed zijn op de menselijke waardigheid en een gelijkwaardig genot van de grondrechten op alle leeftijden, waarbij de nodige middelen worden gebundeld om jongeren en ouderen in staat te stellen hun potentieel te benutten en volledige en gelijke toegang tot de samenleving te hebben. Het zal de aandacht van de EU vestigen op de realiteit van langere levens en de noodzaak van eerlijke, inclusieve en veerkrachtige samenlevingen voor alle generaties. Het bestrijden van leeftijdscriminatie is niet alleen een mensenrechtenvereiste, maar ook van cruciaal belang voor het opbouwen van veerkrachtige, inclusieve en rechtvaardige samenlevingen.”

Cristiny — 10 steunbetuigingen

### **Titel: Harmonie tussen de huidige en toekomstige generaties van alle leeftijden door middel van sectoroverschrijdend, langetermijn- en participatief bestuur**

Dimensie: **DEMOCRATIE EN BESTUUR**

“In een EU waarin generaties zich verenigen voor een bloeiende samenleving, leven mensen van alle leeftijden vandaag de dag in een vreedzame wereld met een **bloeiende natuurlijke omgeving en sociaal-economische systemen** die hen in staat stellen alles uit hun leven te halen — zij hebben **toegang tot onderwijs, voedsel en huisvesting**, zij kunnen gebruikmaken van het openbaar vervoer en de fiets om op hun bestemming te komen, zij hebben toegang tot banen die hun een **passend loon** voor een goed leven bieden. Aan het einde van hun werkzame leven hebben zij een pensioen dat hen in staat stelt zonder financiële stress te leven. Dat is over vijftig jaar ook zo, aangezien deze jongeren met pensioen gaan en overstappen van een baan naar een pensioen. Dat is vijftig jaar daarna ook zo, als hun kleinkinderen in hun schoenen staan. Hiervoor zijn beleidsvormingsprocessen nodig om rekening te houden met de **horizontale langetermijneffecten van beleid** op de huidige en toekomstige generaties van alle leeftijden. Daartoe moet de EU gebruikmaken van instrumenten en methoden zoals **strategische prognoses en geïntegreerde modellen** om op langere termijn te kijken. Er moet een brug worden geslagen tussen beleidsterreinen, en gewone niet-deskundigen, met name jongeren als vertegenwoordigers van nog niet geboren generaties, moeten worden geraadpleegd om erachter te komen wat hun behoeften, angsten en verlangens zijn voor de wereld van vandaag en die van de toekomst. Deze betrokkenheid moet zinvol zijn en een reëel effect hebben op het beleid. Voorbeelden van instellingen voor toekomstige generaties en intergenerationele

rechtvaardigheid uit de hele wereld kunnen dienen als voorbeelden voor de EU om van te leren en op voort te bouwen.”

Lisa — 9 steunbetuigingen

### **Titel: Het economische systeem moet worden veranderd om intergenerationele rechtvaardigheid tot stand te brengen**

Dimensie: **ECOLOGISCHE EN SOCIAAL-ECONOMISCHE DUURZAAMHEID**

“Het is onmogelijk om intergenerationele rechtvaardigheid in overweging te nemen zonder de opzet en het doel van ons economische systeem ter discussie te stellen. Ons economische systeem moet worden omgevormd tot een systeem dat gericht is op **welzijn voor mens en planeet**, nu en in de toekomst. Het huidige economische paradigma stimuleert het kortetermijndenken door ons te vertellen dat een economie draait om de kortetermijnmaatstaven van het bbp en de groei van de materiële rijkdom. **Om welzijn centraal te stellen in de economische opzet en de besluitvorming**, moet een echt preventieve langetermijnaanpak worden gevolgd. Intergenerationele rechtvaardigheid zou ervoor zorgen dat de kansen en middelen die beschikbaar zijn voor toekomstige generaties niet worden aangetast of beperkt door de huidige economische beslissingen. De benoeming van een EU-commissaris voor Intergenerationele Rechtvaardigheid is een belangrijke stap in deze richting, maar er moet meer worden gedaan om de agenda expliciet te koppelen aan de noodzaak om de economische systemen te veranderen. Inspiratie kan worden geput uit de Welsh Well-being of Future Generations Act (wet inzake het welzijn van toekomstige generaties van Wales), waarin zeven overkoepelende doelstellingen inzake welzijn centraal zijn gesteld in de beleids-/besluitvorming en vijf manieren zijn bepaald om deze doelstellingen te verwezenlijken, waarbij de Future Generations Commissioner (commissaris voor toekomstige generaties van Wales) ervoor zorgt dat overheidsinstanties zich daaraan houden. Niet alleen het “wat” van de beleidsvorming moet worden veranderd, maar ook het “hoe”, door middel van zinvolle inspraak van het publiek in alle stadia van het beleidsproces. In de Wellbeing Economy Policy Design Guide (gids voor de vormgeving van het beleid inzake welzijnsgerichte economie) wordt hier uitvoerig op ingegaan, op basis van de beginselen in dit beeld.”

Ilenia — 9 steunbetuigingen

### **Titel: Een EU-actieplan voor inter- en intragenerationele ontwikkeling**

Dimensie: **SOCIALE COHESIE EN INCLUSIE**

“Om in Europa een echte “unie van gelijkheid” tot stand te brengen, moeten we **leeftijdscriminatie** actief bestrijden en de belemmeringen wegnemen die mensen van alle leeftijden ervan weerhouden gelijke rechten te genieten en kansen te benutten. Leeftijdscriminatie heeft zowel op jonge als op oudere leeftijd gevolgen voor de toegang tot werk, gezondheidszorg, onderwijs en burgerparticipatie. AGE Platform Europe leidt de oproep om leeftijdsgelijkheid in alle EU-beleidsmaatregelen te integreren (<https://www.age-platform.eu/areas-of-work/age-equality/>) en ervoor te zorgen dat aan de behoeften en ambities van een vergrijzende samenleving wordt voldaan. Om dat te bereiken zou een **EU-actieplan ter**

**bestrijding van leeftijdsdiscriminatie** ten grondslag liggen aan de EU-strategie voor intergenerationele rechtvaardigheid: op basis van mensenrechten, intersectionaliteit, gelijkheid en solidariteit binnen en tussen generaties zou **leeftijdsgelijkheid in alle beleidsterreinen worden geïntegreerd**, zouden negatieve stereotypen door middel van onderwijs en overheidscampagnes worden bestreden en zou de positie van ouderen als actieve houders van rechten worden versterkt. Het actieplan zou ook intergenerationele programma's bevorderen, de rechtsbescherming versterken en onderzoek ondersteunen om doeltreffend beleid te onderbouwen. Door gebruik te maken van de deskundigheid van AGE Platform Europe en de innovatieve benaderingen van EU-onderzoek, zoals het project FutuRes (<https://futu-res.eu/>), kan de EU de vergrijzing aangrijpen als een kans om een veerkrachtige, inclusieve samenleving op te bouwen waarin iedereen gedijt, ongeacht leeftijd."

## 5. DIEPGAANDE ANALYSE

In het volgende hoofdstuk worden alle vier dimensies grondiger onderzocht. In elke dimensie worden individuele burgeronderwerpen afzonderlijk geanalyseerd, waarbij verschillende aspecten van de bijdragen worden samengebracht. Er zijn ook relevante bijdragen opgenomen om deze onderwerpen te illustreren en meer gedetailleerde inzichten te verschaffen.

### DIMENSIE 1: SOCIALE COHESIE EN INCLUSIE

Deze dimensie is gericht op het verbeteren van de betrekkingen tussen de generaties door de dialoog en de solidariteit tussen de generaties te bevorderen en door leeftijdsdiscriminatie en andere vormen van discriminatie te bestrijden, ter bevordering van gelijkheid en sociale cohesie.

#### Burgeronderwerp 1.1: Solidariteit tussen de generaties bevorderen en ruimten voor intergenerationele dialoog creëren

##### ANALYSE van het onderwerp

In de bijdragen wordt opgeroepen om de generatiekloof te overbruggen en polarisatie te verminderen, en tegelijkertijd zinvolle intergenerationele samenwerking en cocreatie te bevorderen. De deelnemers benadrukken het creëren van omgevingen en ruimten zoals culturele centra, gedeelde huisvesting en intergenerationele projecten om de dialoog en interactie tussen leeftijdsgroepen te vergemakkelijken. Dergelijke initiatieven, met inbegrip van mentorprojecten en gedeelde gemeenschapsactiviteiten, kunnen empathie en wederzijds begrip opbouwen, solidariteit tussen de generaties bevorderen en de ontwikkeling van duurzame netwerken voor samenwerking en ondersteuning ondersteunen.

##### BIJDRAGEN in de spotlights

##### Friederike, 4 steunbetuigingen

*“In een intergenerationeel rechtvaardige samenleving moeten verschillende generaties samenwerken — niet alleen om de uitdagingen van vandaag aan te pakken, maar ook om een duurzame toekomst vorm te geven. Om dit te bereiken, hebben we zinvolle mogelijkheden*

*nodig voor een intergenerationele dialoog, waarbij mensen van alle leeftijden elkaar kunnen ontmoeten, ideeën kunnen uitwisselen en een dieper inzicht kunnen krijgen in elkaars zorgen.”*

## **Öndercan, 0 steunbetuigingen**

*“Gemeenschapsinitiatieven, zoals lokale participatiewerkshops, intergenerationele culturele centra en collaboratieve stadsplanning, bieden platforms voor zinvolle uitwisseling. Deze ruimten bieden burgers de mogelijkheid hun ervaringen te delen en beleid uit te stippelen waarin rekening wordt gehouden met de uiteenlopende behoeften van de generaties. Rechtvaardigheid wordt echter niet alleen bereikt door generaties samen te brengen, maar moet ook regionale ongelijkheden en structurele verschillen aanpakken.”*

---

## **Burgeronderwerp 1.2: Discriminatie bestrijden en gelijkheid bevorderen**

### **ANALYSE van het onderwerp**

Burgers vragen vaak om maatregelen ter bestrijding van discriminatie en ter bevordering van gelijkheid. De deelnemers benadrukken dat alle vormen van discriminatie moeten worden bestreden, met bijzondere aandacht voor leeftijdsdiscriminatie, om gelijke rechten en kansen voor iedereen te waarborgen. Zij benadrukken ook hoe belangrijk het is om positieve verhalen te bevorderen en stereotypen te bestrijden, waarbij negatieve beschrijvingen van zowel jonge als oudere mensen in de media en het publieke debat actief worden tegengegaan. Deze inspanningen worden beschouwd als essentieel voor het bevorderen van sociale cohesie, wederzijds respect en intergenerationele rechtvaardigheid.

### **BIJDRAGEN in de spotlights**

#### **Nena, 10 steunbetuigingen**

*“Het bevorderen van gelijkheid op alle leeftijden is van essentieel belang om intergenerationele rechtvaardigheid te bereiken. Leeftijdsdiscriminatie is de enige discriminatiegrond die onder de EU-Verdragen valt en die tot dusver over het hoofd is gezien in het beleidslandschap van de EU. De strategie voor intergenerationele rechtvaardigheid moet een specifiek actieplan ter bestrijding van leeftijdsdiscriminatie omvatten, dat als routekaart zou dienen om ongelijkheden gedurende de gehele levenscyclus weg te nemen en gelijkheid voor jongeren en ouderen te bevorderen.”*

#### **Sarah, 5 steunbetuigingen**

*“Een Unie die is gebaseerd op gelijkheid moet haar burgers gedurende hun hele leven en op alle leeftijden ondersteunen. Leeftijdsdiscriminatie werpt echter aanzienlijke belemmeringen op die ouderen beletten ten volle deel te nemen aan het beroepsleven en de samenleving, waardoor de economische problemen verergeren en armoede ontstaat. Door deze*

*discriminerende praktijken te bestrijden en solidariteit tussen de generaties te bevorderen, kunnen we een inclusieve en rechtvaardige samenleving, duurzamere groei en een concurrerende en samenhangende economie bevorderen.”*

---

## **DIMENSIE 2: DEMOCRATIE EN BESTUUR**

Deze dimensie is gericht op het verbeteren van de participatie en vertegenwoordiging van alle generaties in onze democratische stelsels en op het vervangen van kortetermijndenken door intergenerationele besluitvorming op lange termijn en op alle beleidsterreinen.

### **Burgeronderwerp 2.1: Inclusieve participatie voor intergenerationele vertegenwoordiging uitbreiden**

#### **ANALYSE van het onderwerp**

Om intergenerationele rechtvaardigheid te bevorderen, benadrukken de deelnemers aan het platform voor burgerparticipatie het belang van bredere democratische participatie en vertegenwoordiging om alle leeftijdsgroepen in staat te stellen bij te dragen aan beleidsdebatten. Suggesties om dit te bereiken zijn onder meer het oprichten van jeugdraden, adviesraden voor ouderen en intergenerationele fora, alsook het wegnemen van belemmeringen voor participatie door de kiesgerechtigde leeftijd te verlagen, het bereiken van gemarginaliseerde gemeenschappen te bevorderen en te zorgen voor toegankelijke en inclusieve participatieruimten. De deelnemers benadrukken ook dat de positie van deze participatieplatforms moeten worden versterkt, zodat bijdragen een reëel effect hebben op de besluitvorming en ervoor wordt gezorgd dat alle stemmen daadwerkelijk worden gehoord en in aanmerking worden genomen.

#### **BIJDRAGEN in de spotlights**

##### **William, 7 steunbetuigingen**

*“De voortdurende intergenerationele dialoog moet worden bevorderd door middel van speciale democratische ruimten. Door op lokaal, nationaal en Europees niveau (op basis van de Franse “Convention Citoyenne pour le Climat” (burgerberaad voor het klimaat)) burgervergaderingen op te richten, zouden mensen van alle leeftijden en achtergronden samen kunnen beraadslagen over dringende maatschappelijke kwesties zoals de ecologische transitie, huisvesting en digitale inclusie. Deze vergaderingen moeten reële invloed hebben op de openbare besluitvorming en bijdragen tot een sterker gemeenschapsgevoel door middel van wederzijds begrip en gedeelde verantwoordelijkheid.”*

##### **Panayiota, 0 steunbetuigingen**

*“Om het initiatief van de Europese Commissie voor intergenerationele rechtvaardigheid en democratische duurzaamheid te versterken, stel ik voor een Europees intergenerationeel*

*burgerforum op te richten als permanent participatie- en adviesmechanisme binnen de EU-governance. Dit forum moet ervoor zorgen dat de belangen op lange termijn van alle generaties — ook die welke nog niet zijn geboren — systematisch in de beleidsvorming worden geïntegreerd. Het forum zou jongeren, oudere volwassenen, maatschappelijke organisaties en deskundigen samenbrengen om gestructureerde input te leveren over EU-strategieën en wetgevingsvoorstellen. Het zou bijdragen tot de ontwikkeling en monitoring van een intergenerationele rechtvaardigheidsindex, waardoor de EU de sociale, economische en milieueffecten van haar beleid op lange termijn kan beoordelen. Het forum zou ook fungeren als knooppunt voor kennis en goede praktijken, door lokale en regionale overheden te ondersteunen bij de toepassing van intergenerationele benaderingen en het delen van innovatieve modellen uit alle lidstaten. Dit mechanisme zou de beleidscoherentie tussen politieke cycli op korte termijn en maatschappelijke behoeften op lange termijn versterken, de democratische legitimiteit vergroten door middel van inclusieve vertegenwoordiging, en solidariteit tussen generaties bevorderen. Met de oprichting van een dergelijk forum zou intergenerationele rechtvaardigheid als een Europese kernwaarde worden verankerd en zou ertoe worden bijgedragen dat de beslissingen van vandaag de kansen van toekomstige generaties niet in gevaar brengen.”*

---

## **Burgeronderwerp 2.2: Langetermijn- en intergenerationeel denken centraal stellen in beleidsvormingsprocessen**

### **ANALYSE van het onderwerp**

Om kortetermijndenken op institutioneel niveau te overwinnen, benadrukken de deelnemers aan het platform voor burgerparticipatie hoe belangrijk het is om langetermijn- en toekomstgerichte perspectieven in alle beleidsterreinen te integreren. Het gaat hierbij onder meer om het beoordelen van het intergenerationele effect van besluiten en het integreren van duurzaamheid, rechtvaardigheid en verantwoordelijkheid in alle bestuursprocessen. De deelnemers bevelen ook aan om prognoses en verantwoordingsplicht ten aanzien van toekomstige generaties te institutionaliseren, bijvoorbeeld door de rol van de commissaris voor Intergenerationele Rechtvaardigheid te versterken en door een begroting op te stellen waarmee uitdrukkelijk rekening wordt gehouden met de belangen van toekomstige generaties, om ervoor te zorgen dat de behoeften van jongere en toekomstige generaties op alle beleidsterreinen consequent worden verdedigd.

### **BIJDRAGEN in de spotlights**

#### **Christiny, 9 steunbetuigingen**

*“Met het oog daarop moet in beleidsvormingsprocessen rekening worden gehouden met de horizontale langetermijneffecten van beleid op de huidige en toekomstige generaties van alle*

leeftijden. Daartoe moet de EU gebruikmaken van instrumenten en methoden zoals strategische prognoses en geïntegreerde modellen om op langere termijn te kijken.”

## Кирило, 0 steunbetuigingen

“De Europese Unie moet intergenerationele rechtvaardigheid centraal stellen in haar beleidsvorming. Politieke besluiten dienen al te vaak kortetermijnbelangen en gaan voorbij aan de langetermijngevolgen waarmee de jongeren van vandaag en toekomstige generaties te maken zullen krijgen. Van klimaatverandering en overheidsschuld tot digitale regelgeving en demografische verschuivingen, de lasten voor jonge Europeanen worden steeds groter. We hebben beleid nodig waarmee prioriteit wordt gegeven aan duurzaamheid, rechtvaardigheid en inclusie. Voor alle belangrijke EU-wetgeving moeten toekomstige effectbeoordelingen worden ingevoerd, waarbij ervoor moet worden gezorgd dat de rechten van nog niet geboren personen in aanmerking worden genomen. Het klimaatbeleid moet worden versneld met een grotere betrokkenheid van jongeren, terwijl de overheidsuitgaven een weerspiegeling moeten zijn van verantwoordelijkheid op lange termijn, niet van winst op korte termijn.”

---

## DIMENSIE 3: ECOLOGISCHE EN SOCIAAL-ECONOMISCHE DUURZAAMHEID

Met deze dimensie wordt benadrukt dat klimaatverandering een centrale uitdaging is om een intergenerationeel rechtvaardige toekomst tot stand te brengen, en worden manieren onderzocht om toekomstgericht economisch gedrag te bevorderen. In de bijdragen wordt ook ingegaan op de duurzaamheid van de werkgelegenheid voor jongeren en wordt benadrukt hoe belangrijk het is te zorgen voor fatsoenlijke levensomstandigheden voor iedereen.

---

### Burgeronderwerp 3.1: Klimaatverandering bestrijden als een intergenerationele verantwoordelijkheid

#### ANALYSE van het onderwerp

De deelnemers zijn het erover eens dat klimaatverandering een aanzienlijke bedreiging vormt voor de intergenerationele rechtvaardigheid, aangezien de gevolgen ervan jongere en toekomstige generaties waarschijnlijk onevenredig zullen treffen. In de bijdragen wordt benadrukt dat het nemen van dringende en doeltreffende maatregelen ter bestrijding van de klimaatverandering een fundamentele intergenerationele verantwoordelijkheid is, met inbegrip van maatregelen zoals het koolstofvrij maken van de economie en investeringen in klimaatvriendelijk vervoer. De deelnemers benadrukken ook de noodzaak van

een sectoroverschrijdende, inclusieve en participatieve aanpak waarbij alle leeftijdsgroepen worden betrokken, een duurzame transitie op alle niveaus wordt gewaarborgd en een gedeeld verantwoordelijkheidsgevoel wordt bevorderd.

## **BIJDAGEN in de spotlights**

### **Revo Prosperidad Sostenible, 4 steunbetuigingen**

*“De commissaris voor Intergenerationele Rechtvaardigheid moet ervoor zorgen dat toekomstige generaties kunnen genieten van een klimaat dat zo min mogelijk schadelijk is, en daartoe moet ervoor worden gezorgd dat het beleid van de commissarissen die verantwoordelijk zijn voor de verschillende sectoren dat door handelen of nalaten gevolgen kan hebben voor het koolstofvrij maken van de economie van de EU, het decarbonisatietraject van de economie van de EU niet belemmert of vertraagt. De commissaris voor Intergenerationele Rechtvaardigheid zal toezicht houden op de acties van de Europese Commissie en zal voorstellen voor verbetering moeten doen of moeten waarschuwen wanneer deze acties in strijd zijn met de doelstellingen inzake decarbonisatie en duurzaamheid in het algemeen.”*

### **Valeriia, 2 steunbetuigingen**

*“Eén gebied waarop intergenerationele rechtvaardigheid dringend moet worden aangepakt, is het klimaatbeleid. Klimaatverandering is het meest dringende voorbeeld van de manier waarop beslissingen op korte termijn verwoestende gevolgen op lange termijn kunnen hebben. Toch worden jongeren — degenen die het langst met deze gevolgen zullen leven — vaak uitgesloten van de beleidsvorming die erop gericht is die gevolgen te verminderen. We hebben een duidelijke verschuiving in de klimaatstrategie van de EU nodig: langetermijneffecten moeten voorrang krijgen boven onmiddellijk politiek of economisch gemak.”*

---

## **Burgeronderwerp 3.2: Toekomstgerichte investeringen bevorderen**

### **ANALYSE van het onderwerp**

Naast het aanpakken van de klimaatverandering roepen de deelnemers op tot het bevorderen van toekomstgerichte investeringen als middel om intergenerationele rechtvaardigheid te bevorderen. Zij pleiten ervoor alternatieve economische modellen te onderzoeken waarmee langetermijndenken wordt aangemoedigd, en waarbij ecologische duurzaamheid, sociale rechtvaardigheid en economische veerkracht met elkaar in evenwicht worden gebracht in plaats van dat de aandacht alleen op het bbp is gericht. De deelnemers benadrukken dat het belangrijk is alle generaties te betrekken bij het vormgeven van deze economische transitie, het bevorderen

van gedeelde verantwoordelijkheid en het waarborgen van duurzame sociale cohesie.

## **BIJDRAGEN in de spotlights**

### **Katy, 4 steunbetuigingen**

*“Om echte intergenerationele rechtvaardigheid te waarborgen, moeten we verder kijken dan alleen naar economische modellen die zijn gebaseerd op eindeloze groei. In een postgroeibenadering voor Europa wordt erkend dat welvaart niet kan worden gebaseerd op overmatig gebruik van hulpbronnen, verwoesting van het milieu, toenemende ongelijkheid en onderwaardering van onbetaalde zorgtaken, die allemaal het welzijn van toekomstige generaties ondermijnen. Echte intergenerationele rechtvaardigheid houdt in dat we binnen de grenzen van onze planeet leven en hulpbronnen eerlijk over de tijd verdelen. Hiervoor moet van de primaire doelstelling van bbp-groei worden overgestapt op welzijn en zorg als centrale beleidsdoelstelling. Bij overheidsinvesteringen moet prioriteit worden gegeven aan sociale en ecologische veerkracht — zorg, onderwijs, aanpassing aan de klimaatverandering — en niet alleen aan groei.”*

### **Silvia, 1 steunbetuiging**

*“De welzijnsgerichte economie biedt een transformatief model om ervoor te zorgen dat toekomstige generaties niet worden opgezadeld met de gevolgen van de beslissingen van vandaag. Niet-duurzame economische groei leidt vaak tot sociale, gezondheids- en milieukosten op lange termijn, waardoor het welzijn van de huidige en toekomstige generaties en de duurzaamheid van onze planeet in gevaar komen. De welzijnsgerichte economie gaat verder dan het bbp als enige maatstaf van vooruitgang en houdt rekening met indicatoren zoals geestelijke en lichamelijke gezondheid, ecologische duurzaamheid en sociale rechtvaardigheid. Door de welzijnsgerichte economie in de besluitvorming van de EU te integreren, kunnen de huidige uitdagingen beter worden aangepakt en worden tegelijkertijd de behoeften en rechten van toekomstige generaties gewaarborgd.”*

---

## **Burgeronderwerp 3.3: De arbeidsvoorwaarden van jongeren verbeteren**

### **ANALYSE van het onderwerp**

Deelnemers aan het platform voor burgerparticipatie zijn van mening dat gelijke economische kansen essentieel zijn voor intergenerationele rechtvaardigheid. Zij pleiten er dan ook voor de arbeidsvoorwaarden voor jongeren te verbeteren, de overgang van onderwijs en opleiding naar de arbeidsmarkt te vergemakkelijken en de banden tussen onderwijs, opleiding en industrie te versterken. Zij roepen ook op tot eerlijke en inclusieve wervingspraktijken en het wegnemen van belemmeringen voor werkgelegenheid, zodat alle jongeren gelijke toegang hebben tot kansen.

## **BIJDRAGEN in de spotlights**

## Daniela, 5 steunbetuigingen

*“Uitbreiding van de toegang tot onderwijs moet hand in hand gaan met mentorschapsprogramma’s die studenten in contact brengen met ervaren professionals en mogelijkheden voor een leven lang leren voor oudere volwassenen. Investerings moeten vroegtijdige en duurzame steun voor kansarme jongeren bieden en tegelijkertijd de bijdragen van ouderen aan het vormgeven van een eerlijkere, inclusievere samenleving waarderen. Door samenwerking en gedeelde kansen te bevorderen, kan de EU echte sociale mobiliteit tot stand brengen en ervoor zorgen dat welvaart alle generaties ten goede komt.”*

## Mirela, 2 steunbetuigingen

*“Jongeren van zowel de huidige als de toekomstige generaties moeten na een studie/opleiding enz. eerlijke toegang tot de arbeidsmarkt hebben: — Waarom is het voor jonge, goed opgeleide volwassenen moeilijk om voet aan de grond te krijgen in het beroepsleven? — Waarom is het zo dat de weg naar materiële zelfstandige arbeid lange tijd geblokkeerd blijft, ondanks goed onderwijs en x betaalde of onbetaalde stages, vrijwilligerswerk en een masterdiploma? — Waarom zijn veel universiteiten niet verbonden met het bedrijfsleven? — Waarom concurreren leerlingen met afgestudeerden om banen en welk opleidingsniveau is ‘echt het juiste’?”*

---

## Burgeronderwerp 3.4: Zorgen voor fatsoenlijke levensomstandigheden voor iedereen

### ANALYSE van het onderwerp

Deelnemers aan het platform voor burgerparticipatie beschouwen het waarborgen van een veilige en adequate levensstandaard voor alle generaties als essentieel voor intergenerationele rechtvaardigheid. Zij benadrukken dan ook het belang van het waarborgen van toegang tot betaalbare, hoogwaardige huisvesting, het verbeteren van basisdiensten en het aanpakken van sociale ongelijkheden.

### BIJDRAGEN in de spotlights

## Duarte, 0 steunbetuigingen

*“De intergenerationele rechtvaardigheid in Europa komt steeds meer in gevaar. Jongeren krijgen te maken met stijgende kosten van levensonderhoud, onbetaalbare huisvesting en toenemende financiële onzekerheid. Studenten vormen echter een afzonderlijke groep binnen dit landschap, met specifieke kwetsbaarheden die rechtstreeks verband houden met hun vermogen om toegang te krijgen tot onderwijs en dit te voltooien. Energiearmoede, slechte woonomstandigheden en ontoereikende steunregelingen voor studenten ondermijnen niet alleen de levensomstandigheden van studenten, maar ook hun recht om te leren en ten volle deel te nemen aan de samenleving. (...) Een eerlijke Europese aanpak vereist krachtige overheidsinvesteringen in toegankelijk hoger onderwijs, betaalbare en duurzame studentenhuishouding, toereikende beurzen en ondersteunende diensten die studenten tegen*

armoede beschermen. Het beleid op het gebied van huisvesting, klimaattransitie en sociale bescherming moet de realiteit weerspiegelen zoals die door zowel jongeren als studenten wordt ervaren. Intergenerationele rechtvaardigheid moet ervoor zorgen dat de jongeren van vandaag — en met name de studenten van vandaag — geen onevenredige lasten worden opgelegd.”

## **Diana, 0 steunbetuigingen**

“Er wordt gesproken over gelijkheid, over samen nadenken, over integreren enz. De jeugd heeft al veel dingen gemeen met de ouderen. Eén van die dingen is armoede. Gepensioneerden die met hun pensioen nauwelijks de eindjes aan elkaar knopen na een leven lang te hebben gewerkt en jongeren die fulltime werken (hopelijk wat ze hebben gestudeerd), maar met te lage lonen om onafhankelijk te worden of voor de toekomst te sparen. Zij hebben ook eenzaamheid en sociale netwerken gemeen: jongeren hebben miljoenen vrienden online en 24/7 online contact, maar ze voelen zich eenzaam en raar omdat ze zichzelf vergelijken met anderen op internet die een perfect leven lijken te hebben. Ouderen voelen zich daarentegen vervreemd van een wereld waar zij geen deel meer van uitmaken. Ze zijn digitaal ongeletterd en alles wat in hun dagelijks leven normaal was, is veranderd zonder dat met hen rekening is gehouden. Sommigen kunnen zelfs niet eens hun pensioen van de bank halen als zij dit via een geldautomaat moeten doen. Door de snelheid, de vele dingen die zij moeten doen en de tijd die aan netwerken wordt besteed, hebben sommigen geen tijd en hebben anderen niemand die tijd heeft om met hen te praten of zelfs maar te vragen of alles goed met hen gaat. En ten slotte onzekerheid en gebrek aan hoop. Sommigen omdat ze geen toekomst voor zichzelf zien, wat het moeilijk voor hen maakt om een woning te vinden, kinderen te krijgen enz. En anderen omdat ze weten dat ze zich in de herfst van hun leven bevinden en dat zij waarschijnlijk, ondanks dat zij zich dit anders hadden voorgesteld en het niet zo willen, alleen zullen sterven en/of niet gezien worden door een samenleving die geen tijd of de middelen heeft om in hen te investeren.”

---

## **DIMENSIE 4: ZORG- EN ONDERWIJSSTELSELS**

Deze dimensie is gericht op het belang van openbare diensten, zoals zorg en onderwijs, om intergenerationele rechtvaardigheid te waarborgen. In de bijdragen wordt de nadruk gelegd op de noodzaak van geïntegreerde zorg- en steunstelsels en gelijke toegang tot hoogwaardig onderwijs.

### **Burgeronderwerp 4.1: Zorgstelsels voor alle leeftijden versterken**

#### **ANALYSE van het onderwerp**

De deelnemers roepen op tot aanzienlijke investeringen in toegankelijke zorginfrastructuur voor alle leeftijdsgroepen, met inbegrip van gezondheidszorg, sociale ondersteuning en op de gemeenschap gebaseerde oplossingen. Zij benadrukken dat zorg moet worden erkend als een gedeelde maatschappelijke verantwoordelijkheid, ondersteund door openbare diensten, professionele zorgverleners en de erkenning van zorgtaken binnen het gezin. In de bijdragen wordt ook benadrukt dat het belangrijk is wederzijdse ondersteuning te bevorderen door middel van initiatieven zoals oplossingen voor gemeenschappelijk wonen (co-housing). Tot slot pleiten de deelnemers voor een Europese zorggarantie en een betere grensoverschrijdende coördinatie van de gezondheids- en socialezekerheidsstelsels om de hedendaagse uitdagingen aan te pakken.

#### **BIJDRAGEN in de spotlights**

##### **Marta — 2 steunbetuigingen**

*“De bevolking vergrijsst steeds verder en daar zijn we niet klaar voor. (...) Tegenwoordig trekken ouderen wier gezondheid achteruitgaat, zich terug uit het sociale leven en blijven zij thuis of verhuizen zij naar een verpleeghuis wanneer hun toestand nog verder is verslechterd. (...) Ik weet zeker dat gemeenschappelijk wonen de perfecte oplossing is voor dit probleem. Het is een vorm van collaboratieve huisvesting waarbij ouderen samenleven in een gemeenschapsomgeving. De voordelen? Betaalbare kosten (gedeeld door alle bewoners), een toegankelijke ruimte die is ontworpen met het oog op de behoeften van ouderen, ondersteunende diensten binnen handbereik (gezondheidszorg, maaltijdbereiding, vervoer), onafhankelijkheid, bestrijding van eenzaamheid en tot slot, maar daarom niet minder belangrijk, wederzijdse ondersteuning en sociale interactie. (...) Gemeenschappelijk wonen moet dringend worden ontwikkeld, met financiële steun van de EU, de lidstaten of lokale overheden.”*

##### **Christos, 1 steunbetuiging**

*“Wat ontbreekt, is infrastructuur die kwetsbaarheid erkent als een maatschappelijke verantwoordelijkheid, niet als de pech van een individu. We moeten geïntegreerde systemen opzetten waarin ondersteunde huisvesting, geestelijke gezondheidsdiensten, flexibele zorg en verbinding met de gemeenschap geen versnipperd aanbod zijn, maar gecoördineerde rechten. Zonder dit alles is intergenerationele rechtvaardigheid een retoriek zonder basis. We moeten nadenken over de gehele levensloop — van personeelsplanning tot de opzet van diensten. Dat betekent dat zorgverleners moeten worden ondersteund met duurzame rollen en opleiding, en dat ervoor moet worden gezorgd dat de stelsels voldoen aan de veranderende behoeften in de loop van de tijd.”*

## **Burgeronderwerp 4.2: Eerlijke toegang tot kwaliteitsonderwijs uitbreiden**

### **ANALYSE van het onderwerp**

De deelnemers roepen op eerlijke toegang uit te breiden tot hoogwaardig onderwijs en dit te erkennen als de basis voor gelijke kansen, intergenerationele rechtvaardigheid en sociale cohesie. Zij benadrukken het belang van het wegnemen van belemmeringen en het verhogen van overheidsinvesteringen in onderwijs in alle levensfasen, met inbegrip van informeel onderwijs buiten scholen, om gelijke leeromgevingen voor iedereen te waarborgen. De deelnemers pleiten ervoor het onderwijs te moderniseren om tegemoet te komen aan toekomstige behoeften, zoals het integreren van artificiële intelligentie, en het bevorderen van een leven lang leren en intergenerationeel leren, zodat mensen van alle leeftijden hun potentieel kunnen ontwikkelen en gedurende hun hele leven een zinvolle bijdrage kunnen leveren.

### **BIJDRAGEN in de spotlights**

#### **Florinda, 2 steunbetuigingen**

*“Openbare scholen zijn de plaats waar toekomstige generaties opleidingen kunnen volgen en vaardigheden en waarden kunnen verwerven, maar de onderwijsmethoden moeten grondig tegen het licht worden gehouden. Vandaag de dag is het meer dan ooit van essentieel belang om de pedagogische aanpak te vernieuwen en opnieuw uit te vinden, zodat deze voorziet in de behoeften van een snel veranderende wereld, met de nadruk op duurzaamheid, inclusie en rechtvaardigheid. Bovendien moeten jongeren in het onderwijsproces worden gehoord. Hun stem, ervaringen en perspectieven zijn van cruciaal belang om een schoolsysteem op te bouwen waarin niet alleen kennis wordt overgedragen, maar jongeren ook echt worden voorbereid op het leven en de uitdagingen van de toekomst. Openbaar onderwijs mag niet alleen een gegarandeerd recht zijn, maar moet een reële kans voor elk individu worden, waarbij iedere jongere zijn of haar potentieel tot uiting kan laten komen en actief kan bijdragen aan de samenleving. Daartoe is een gezamenlijke inspanning van instellingen, leerkrachten en het maatschappelijk middenveld van essentieel belang om het onderwijs opnieuw vorm te geven, zodat het echt een aanjager van verandering en groei voor iedereen is.”*

## Esther, 2 steunbetuigingen

*“Goed onderwijs voor jongeren vandaag is een investering in een betere, eerlijkere en veerkrachtigere toekomst voor de komende 25 jaar en daarna. Onderwijs biedt jongeren de vaardigheden en kennis die zij nodig hebben om succesvol te zijn in het leven. Onderwijs vormt dan ook de basis voor hun toekomst; het legt de basis voor een goed voorbereide en competente generatie die in staat is de uitdagingen van de toekomst het hoofd te bieden. Als alle jongeren in Europa gelijke kansen op hoogwaardig onderwijs hebben, zal dit ook bijdragen tot meer intergenerationele rechtvaardigheid. Dit betekent dat alle generaties eerlijk worden behandeld en dat iedereen, ongeacht de sociale of economische achtergrond, de steun krijgt die hij of zij nodig heeft om zich te ontwikkelen. Door middel van rechtvaardig onderwijs kunnen we een innovatieve, eerlijkere en duurzame samenleving tot stand brengen waarin alle generaties worden gerespecteerd en ondersteund, sociale ongelijkheden worden verminderd en gelijke kansen worden bevorderd.”*

---

## 6. CONCLUSIE

Het debat op het platform voor burgerparticipatie over intergenerationele rechtvaardigheid was een belangrijke stap in de vormgeving van de EU-strategie voor intergenerationele rechtvaardigheid. Zoals uit dit verslag blijkt, bood het online participatieproces, dat plaatsvond van februari 2025 tot en met november 2025, **rijke en diverse inzichten in de standpunten van burgers** over het bevorderen van een eerlijke en duurzame toekomst voor alle generaties.

Op het platform voor burgerparticipatie hielden de deelnemers zich bezig met een breed scala aan onderwerpen in verband met intergenerationele rechtvaardigheid. In het kader van **SOCIALE COHESIE EN INCLUSIE** riepen zij op tot meer solidariteit tussen de generaties, waarbij de nadruk werd gelegd op wederzijds begrip, de bestrijding van leeftijdsdiscriminatie en het creëren van mogelijkheden voor dialoog en samenwerking tussen de generaties. In de dimensie **DEMOCRATIE EN BESTUUR** benadrukten de deelnemers dat inclusieve participatie moet worden versterkt en dat langetermijndenken in de beleidsvorming moet worden geïntegreerd, waarbij zij maatregelen voorstelden om ervoor te zorgen dat in de huidige beslissingen rekening wordt gehouden met de belangen van toekomstige generaties. Uit de dimensie **ECOLOGISCHE EN SOCIAAL-ECONOMISCHE DUURZAAMHEID** is gebleken dat er onder burgers een grote vraag is naar dringende klimaatactie om jongere en toekomstige generaties te beschermen, naast een verschuiving naar economische modellen voor de lange termijn waarin welzijn voorrang krijgt

boven groei op korte termijn. Ook werd vaak gewezen op eerlijke arbeidskansen voor jongeren. Tot slot werd in de dimensie **ZORG- EN ONDERWIJSSTELSELS** gewezen op het belang van universele toegang tot hoogwaardige openbare diensten gedurende de gehele levensloop. De deelnemers pleitten voor versterkte zorgstelsels, meer erkenning van gezinnen en gemeenschappen als ondersteunende netwerken, en onderwijshervormingen waarmee een leven lang leren wordt bevorderd en die aansluiten bij de veranderende behoeften van de samenleving.

In het algemeen blijkt uit deze raadpleging dat er dringend behoefte is aan een **rechtvaardiger, duurzamer en samenhangender Europa dat alle generaties ondersteunt** bij het aanpakken van de belangrijkste uitdagingen voor intergenerationele rechtvaardigheid: **kortetermijndenken, uitsluiting en ongelijkheid**, en **onvoldoende solidariteit tussen de generaties**. De deelnemers hebben specifieke beleidsterreinen consequent gekoppeld aan bredere maatschappelijke doelstellingen, waarbij zij benadrukten dat sociale cohesie, ecologische en sociaal-economische duurzaamheid, inclusieve langetermijngovernance en de verlening van hoogwaardige openbare diensten samen moeten worden nagestreefd om een eerlijke en duurzame toekomst voor de huidige en toekomstige generaties tot stand te brengen.